

Муниципальной бюджет үбүнэн хааччыллар оскуола иннинээҕи үөрэҕин тэрилтэтэ

Дүллүкүтээҕи оҕону сайыннарар киин «Кустук» уһуяан

«ТААЛ ТААЛ ЭМЭЭХСИН»

Дьайымал технологическай картата

Дьарыгы бэлэмнээн ыытта

Тарасова Любовь Михайловна

1 категориялаах иитээччи

Сэтинньи 2021 с.

БЫҢААРЫЫ СУРУК

Дьайымал Н.Е.Вераксы, Т.С.Комарова, М.Н.Васильева “От рождения до школы” иитэр-үөрэтэр программаларыгар олобуран оноһулунна. Дьайымалга туруоруллубут сыалы-соругу ситиһэргэ оҕо тылын өһүн, кэрэни кэрэхсиир, билэр-көрөр дьобурун, бодоруһар, эти-сиини сайыннарар иитэр-үөрэтэр уобаластар киирдилэр.

Темата: «Таал Таал эмээхсин».

Сыала: «Таал Таал эмээхсин» саха остуоруйатын оҕолорго билиһиннэри. «Таал Таал эмээхсин» остуоруйаны туһанан оҕону аһыныгас, көмөлөөх буоларга итии.

Соруктара:

1. Оҕо уопсастыбаҕа сылдыарын-бодоруһарын сайыннарыы.

- сэхэргэһиигэ кыттыы, бэйэ санаатын сатаан этии, атын оҕо санаатын истии.
- тэннэ бииргэ, эйэлээхтик улэлиллэрин ситиһии.

2. Оҕо билэр-көрөр дьобурун сайыннарыы

- Опыты кэтээн коруу.

3. Оҕо тылын-өһүн сайыннарыы

- Тылларын саппаабын байытыы.
- Боппуруостарга хоруйдууларын ситиһии.

4. Оҕо кэрэни өйдүүр дьобурун сайыннарыы.

- кэрэни кэрэхсиир, көмөлөөх буолууну бииргэ үлэлээн тиэрдии.

5. Оҕо этин-сиинин сайыннарыы.

- эт-хаан өтүтүнэн сайдыыларыгар сынньалан бириэмэтигэр хамсаныы.
- бэйэ доруобуйатыгар харыстабыллаахтык сыһыаннаһыы.

Туттулар ньымалар: Истэр, көрөр, кэпсиир, бодоруһар.

Сааһынан бөлөх: Орто бөлөх (4-5 саастаах оҕолор).

Иитэр-үөрэтэр дьайымал керүнгэ: оонньуунан.

Туттуллар матырийаалар:

- ❖ **Иитээччигэ:** Эмээхсиннэ көстүүм, ыаҕас 2 шт, соһуччу түгэннэр атрибуттара (муус, күн, былыт, тыал, таас хайа), 1-5 диэри сыыппаралар, геометрической фигуралар, салфетка, уу, хаар, сода, лимонной кислота, краситель, жидкай мыло, өстүөкүлэ иһиттэр, поднос, хаарынан вулкан, оонньуу «Эрийии», кэмбиэр.
- ❖ **Оболорго:** ватман, клей, кисточка, эрдэ хордуонунан оноһуллубут (муус, күн, былыт, тыал, таас хайа, эмээхсин, оҕонньор).

Дьайымалга ИКТ туһаны: кирири чааска аудиозапись колонкаҕа холбоһор.

«ТААЛ ТААЛ ЭМЭЭХСИН» орто белех оҕолоругар дьайымал технологической картата.

Дьайымал түһүмэхтэрэ	Бииргэ алтыһыы тутула	Иитээччи дьайымала	Оҕо дьайымала	Түмүк
<p>Дьарыкка киллэри</p> <p>Инсценировка соһуччу түгэн Таал Таал эмээхсин кириэр</p>	<p>Үтүө күнүнэн!</p> <p>Оболор бүгүн биһиги ураты оонньуу оонньуохпут, болҕойон олон көрөбүт.</p> <p>Биир ньэлэмэн киэн алааска ыраас күөллээх хатын чаран иһигэр. ТТЭ олоһубута эбитэ үһү.</p> <p>Арай сарсыарда эмээхсин ойбонно уу баһа кирибит.</p> <p>(Ырыа ыллыыр)</p> <p>- Сээгэртэй, тыырахтыр ини, тимир-тимир массыына ини, аттардаах ини, лэгэнтэй ини.</p> <p>Бэйэтин уус илиитинэн тигэн онорбут сиздэрэй ыаҕастардаах эбитэ үһү. Икки ыаҕаска уутун</p>	<p>Сэргэхтик, эйбэстик оҕолору бэйэбэ тардыы. ТТЭ кириитинэн оҕо кэрэхсэбили тардыы.</p> <p>Аудиозапись тыаһатыы</p>	<p>Иитээччини кытта эйбэстик дорооболоһуу.</p>	<p>Интэриэһи үөскэти</p>

	<p>баһан баран халтарыс гынан мууска тиэрэ баран туспутэ</p> <p>-Айуу айа</p> <p>Уута тохтон танаһа мууска хам сыстан хаалбыт</p> <p>- Айуу айа</p>			
<p>О5о билиэн-көрүөн баҕарар дьобурун сайынарыы</p>	<p>Ол сыттабына муус киирэн кэлэр.</p> <p>-О5олоор мин кимминий? Маладыастар.</p> <p>- бу тугуй? (Вулкан, хаар, краситель, мыло, уу көрдөрөр).</p> <p>-О5олор вулкаммыт угуйа сытар.</p> <p>-вулканы уһугуннарыххытын баҕарабыт дуо?</p> <p>Опыт оноруу.</p> <p>Опытпар көмөлөспүккүт иһин эһиэхэ конверт биэрэбин.</p> <p>Эмээхсин мууска хараба иннэ биэрэр уонна ыйытар</p> <p>Э: Муус муус бэккин дуо?</p>	<p>Сорудах ис хоһоонун быһарыы. О5ону санардыы, толкуйдатыы. Конверт биэри.</p>	<p>Тутан-хабан опыт оноруутугар кыттыы.</p>	<p>О5о опытка баҕаран туран кыттыыта, бол5омтотун уурута.</p>

	М: муус муус бэрдим ханна барыай. Ол гынан баран күн күн миигин таах уулларар			
Сананы үөрэтэргэ тугу үөрэппиттэрин чопчулааһын. Ахсаан, геометрической фигура, эмоциялар	<p>Күн киирэр.</p> <p>-оҕолоор, мин сыппараларбын умнан кээспиппин ди, миэхэ көмөлөһүн эрэ, сыппаралары ааттаталаан, саһылаан биэрин эрэ.</p> <p>- Оо, онтон бу туохтарый билбэт эбиппин, эниги билэбит дуо?</p> <p>-онтон кинилэр сирэйдэрэ хайдах эрэ ди</p> <p>Сыппаралары, фигуралары билэрбэр көмөлөспүккүт иһин эһиэхэ конверт биэрэбин.</p> <p>Эмээхсин күнү көрөн ыйытар</p> <p>Э: күн, күн бэккин дуо?</p> <p>К: күн, күн бэрдим ханна барыай гынан баран былыт, былыт миигин бүөлээн кээһэр</p>	Сорудах ис хоһоонун быьарыы. Оҕону элбэхтэ санардыы, толкуйдатыы. Конверт биэрии.	1-5 диэри ааттааһын, сааһылааһын. Геом. Фигуралары ааттыыллар. Эмоциялары кытары билсэллэр	Сорудабы сөпкө толоруу. Болбомтолоох буолуу.
Оҕо бағатын көбүтүү	<p>Былыт, былыт күнү сабардаан киирэн кэлэр</p> <p>-Оҕолоор, мин кимминий? Мин ханна сылдыабыный?</p> <p>-сайын миигиттэн туох туһэрий?</p>	Дьайыыны иһитиннэрии, тэнгэ улэлииргэ ынырыы. Конверт биэрии	Оҕолор эппиэттэрэ	Оҕо интэриэһин тардыы

	<p>Онтон кыһын туох тухэрий? Маладьыастар.</p> <p>-Оболоор, билигин мин эһиэхэ фокус көрдөрүөм, көрүөххүтүн баҕарабыт дуо?</p> <p>-Көрүн эрэ бу тугуй? Салфетка, салфеткага туох баарый?</p> <p>- кэлин эрэ чугас, билигин бу салфеткабын ууга угуом эһиги көрүн эрэ туох баарый? Маладьыастар.</p> <p>-Фокуһу сөбүлээтигит дуо?</p> <p>Фокуспар көмөлөспүккүт иһин эһиэхэ конверт биэрэбин.</p> <p>Эмээхсин былыты көрөн ыйытар</p> <p>Э: былыт, былыт бэккин дуо?</p> <p>Б: былыт, былыт бэрдим ханна барыай гынан баран тыал, тыал обургу миигин үрэн илдьэн кээһэр.</p> <p>Тыал киирэн былыты үрэн кээһэр.</p>			
<p>Чэйинг эрэ оонньоохха</p>	<p>Эмээхсин тыалтан ыйытар</p> <p>Э: тыал, тыал бэккин дуо?</p>	<p>Оонньоулары быһаарыы сөпкө оонньоуллары көрүү, ситиһии.</p>	<p>Эттэрин, хааннарын уһугуннаран</p>	<p>Оонньоуттан дуоһуйууну былыы</p>

	<p>Б: тыал, тыал бэрдим ханна барыай гынан баран таас, таас хайаҕа баран иннэн хаалабын</p> <p>Тыал таас хайаҕа иннэр уонна иккиэн оҕолорго оонньоу оонньотоллор</p> <p>Т: -Оҕолор биһигин кытары оонньоугут дуо?</p> <p>1. Оонньоу «Эрийи».</p> <p>Быраабылата: икки оонньооччу быа устатынан чиккэччи тардан тураллар. Хамаанда бэрилиннэбинэ палкага быаны эрийэллэр. Ким бастакы бэлиэбэ кэлбит ол кыайар.</p> <p>2. Оонньоу «Мас тардыһыта»</p> <p>-Оҕолор оонньоулары собулээтигит дуо?</p> <p>Оонньоуга көхтөөхтүк кыттыбыккыт иһин эһиэхэ конверт биэрэбин.</p> <p>Эмээхсин таас хайаны көрөн ыйытар</p> <p>Э: таас, таас хайа бэскин дуо?</p> <p>Б: таас, таас хайа бэрдим ханна барыай гынан баран киһи, киһи күстээх, миигин кыайар. (Тыал, таас хайа тахсан бараллар).</p>	<p>Конверт биэрэр.</p>	<p>көхтөөхтүк оонньоулар</p>	
--	---	-------------------------------	-------------------------------------	--

	<p>Э: Киhi, киhi бэкин дуо?</p> <p>К: Киhi, киhi бэрдим ханна барыай</p> <p>Э: киhi, киhi бэрт буоллабына миэхэ көмөлөһүөххүт дуо? Оҕолоор.</p> <p>К: көмөлөһөн боҕо буоллаа дии. Бары эмээхсини көмөлөөн туруораллар.</p>			
Практической үлэ	<p>Оҕолор хомуйбут кэмбиэрбитигэр туох баарын көрөбүт дуо? Хомуйбут кэмбиэрдэри арыйыы, оҕолору кытары хартыынаны оноруу. Остуолга ватман, килиэй сытар.</p>	<p>Оҕолорго көмөлөһүү. Сөпкө сыһыаралларын кэтээн көрүү, хайҕааһын.</p>	<p>Толкуйдуур, кыһаллар, сыһыарар, хартыынаны кэпсиир.</p>	<p>Улэттэн дуоһуйууну ылыы</p>
Түмүктүүр чааһа	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оҕолоор ким биһиэхэ киирэн халтырыйан охтон түспүтэй? 2. Эмээхсин кимнээхтэн көмө көрдөөтө? 3. Ким эмээхсиннэ көмөлөстө? 4. Остуоруйабыт аата ким дин эбитий? 	<p>Түмүктүүр боопуруостары биэри, боппуруоска толору эппиэтиргэ үөрэти, хайгааһын.</p>	<p>Болҕойон истии, боппуруоска эппиэттээһин, бэйэ санаатын этии.</p>	<p>Бэйэ сыанабыла.</p> <p>Оонньоуттан, дьайымалтан астыныы, дуоһуйуу.</p>